

**HEEMKUNDE-KRING
"AMALIA VAN SOLMS"**

Baarle-Hertog-Nassau

De Heemkunde–Kring 'Amalia van Solms' stelt zich ten doel zich actief bezig te houden met het erfgoed van onze gemeenten met de bedoeling:

- onze kennis ervan te vergroten
- het waardevolle uit vroegere tijden te behouden en te beschermen
- de verzamelde gegevens vast te leggen voor het nageslacht.

De Kring verzamelt informatie over velerlei onderwerpen uit de historie van Baarle, Castelre, Ulicoten en Zondereigen in de ruimste zin des woords.

Heemkunde–Kring "Amalia van Solms"

'HEEMHUIS'

Kerkstraat 4

2338 Baarle Hertog

Bank: 10.38.94.969 Rabo–bank Baarle Nassau

418–1014691–23 Kredietbank Baarle Hertog

Overname van artikelen of gedeelten ervan uit deze publicatie is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de auteur/redactie.

Nieuwsbrief

Heemkunde-Kring "Amalia van Solms" Baarle Hertog-Nassau

---

verschijnt 4x per jaar

Redactie: Fons Raeijmaekers

Redactieadres: "Heemhuis"

Tel: 699624

Kerkstraat 4

2338 Baarle Hertog

5e jaargang no.1

februari 1990

Inhoud:

2	Ons Heemhuis	Voorzitter A.Jacobs
3	Het onderwijs in Ulicoten (1)	A.M.C. Zom
8	Kantklossen	A. v. Eijl-v.d. Klashorst
13	30 jaar geleden	F. Raeijmaekers
17	Ulicoten 1930	J.Geerts en E.Ragas
23	Kastelein	F. Raeijmackers
26	Arme Amalia !	A. van Tuijl
28	1990, 900 jaar H.Bernardus	A.Willemsen en E.Ragas
30	25 jaar jeugdcarnaval	A. van Tuijl
31	Algemene Ledenvergadering	Het bestuur
32	Beknopte geschiedenis Post Baarle Hertog	E.Ragas
43	Nogmaals enquete	Secretariaat
44	Lidmaatschap 1990	F. Raeijmackers

Let op !
Algemene ledenvergadering
6 maart a.s.
Lindeboom, 20.00 uur
(zie pagina 31 !)

Ons Heemhuis

Nu de openingsdrukte en de eerste tentoonstellingen achter de rug zijn, komen we tot rust. We kunnen echter niet op onze lauweren rusten, want we moeten verder met onze vereniging. Het oppakken van activiteiten zal door de werkgroepen zelf ter hand genomen moeten worden. Om de leden van deze werkgroepen te activeren, zal men ze moeten benaderen of ontmoeten. De eerste zondag van de maand leent zich hiervoor uitstekend.

Men kan dan aangeven of laten zien waarmee men persoonlijk of als groep mee bezig is. Zo kun je de interesse wekken van andere leden om in een werkgroep mee te draaien. Hoe actiever de werkgroepen des te beter zal het heemhuis functioneren als ontmoetings- en werkplaats voor onze leden. Door de tentoonstellingen hopen we niet alleen onze leden, maar ook de lokale bevolking te bereiken. Dat we daarin slagen, moge blijken uit de grote belangstelling voor onze kersttentoonstelling.

Tijdens deze dagen is duidelijk naar voren gekomen dat we niet buiten centrale verwarming kunnen. Het bestuur is momenteel druk bezig om te bekijken hoe we dit karwei moeten aanpakken. Het financiële plaatje zorgt voor de nodige kopzorgen, maar toch hopen we ook hiervoor een gepaste oplossing te vinden.

Als je over al deze en andere onderwerpen mee wilt praten of denken, kom dan naar onze Algemene Ledenvergadering op dinsdag 6 maart a.s. Wij hopen op deze vergadering veel leden te ontmoeten om samen op de weg ingeslagen weg van actieve beoefening van heemkunde voort te gaan. Wij rekenen op uw komst en medewerking.

De Voorzitter,
A.W.J. Jacobs.

Het Onderwijs in Ulicoten (1)

door: A.M.C. Zom

Archivaris Baarle Nassau

Inleiding

Vooraf dient vermeld te worden, dat deze serie artikelen poogt een algemeen beeld te geven van de ontwikkeling van het onderwijs te Ulicoten. Het pretendeert geenszins volledig te zijn, daar het archief-onderzoek dat ten grondslag ligt aan deze artikelen, in hoofdzaak werd toegespitst op de notulen van de vergaderingen van burgemeester en wethouders. Verdergaande onderzoeken in andere onderdelen van het gemeentearchief en in het archief van de parochie Ulicoten, het archief van Provinciale Staten, het archief van Gedeputeerde Staten en tenslotte in de archieven van de Gewestelijke Besturen zouden een vollediger beeld kunnen opleveren.

Een eerste verzoek

In 1803 richtten de inwoners van Ulicoten zich in een request tot het Departementaal Bestuur van Brabant, waarin zij verzochten om hun dorpje van rijkswege te voorzien van een schoolmeester. Dit blijkt uit een aanschrijving van de Commissie van Justitie en Instructie van het genoemde bestuur aan de schout van Baarle Nassau dd. 29 november 1803, welk schrijven in de vergadering van het gemeentebestuur dd. 10 december 1803 door schout C.A. Hendrickx ter tafel werd gebracht. In dit schrijven gelastte de Commissie, om binnen 14 dagen te antwoorden op de vragen daarin gesteld, speciaal betreffende de noodzakelijkheid van een schoolmeester te Ulicoten, de genegenheid van het gemeentebestuur om de eventueel te benoemen schoolmeester een woning te verschaffen en de hoogte van het bedrag dat door de gemeente Baarle Nassau zou worden bijgedragen in het jaarsalaris van zo'n schoolmeester. In het request werd aangedrongen op eenzelfde salaris, als van departementswege werd toegekend aan de schoolmeesters van Dorst en Rijen.

Wie gaat dat betalen ?

Na enige beraadslagingen achtte het gemeentebestuur het raadzaam om met betrekking tot het te geven antwoord eerst het gemeentebestuurslid O. Bastiaanse en de gecommiteerde P. Brouwers, welke beiden Ulicoten in het gemeentebestuur vertegenwoordigden, daarover te horen. In de vergadering van 17 december 1803, deelden Bastiaanse en Brouwers mee, dat Ulicoten jaarlijks een bedrag van f 30,00 wilde bijdragen in de totale salariskosten en bovendien de aan te stellen onderwijzer zouden voorzien van een redelijke woning. Nadat deze toezeggingen van de afgevaardigden van Ulicoten waren vernomen, kreeg de secretaris opdracht een antwoord te concipieren en dat in de eerstkomende vergadering aan de vergadering voor te leggen, alvorens het toe te zenden aan de departementale commissie. Vierentwintig december daarop volgend overlegde de secretaris zijn concept waarvan de belangrijkste strekking deze was: Dat het niet alleen van belang was voor Ulicoten, om er een schoolmeester aan te stellen, maar ook hoogst noodzakelijk, omdat het gehucht een uur gaans van Baarle verwijderd lag en van de gemeenteschool aldaar, waardoor er aan de schoolmeester te Baarle nauwelijks concurrentie werd aangedaan, wanneer daar een schoolmeester werd aangesteld. het aantal inwoners van Ulicoten liet niet alleen toe, dat er een schoolmeester zou komen, maar vereiste dat ook. Immers er woonden omtrent 500 mensen aldaar, waarvan de meerderheid door de grote afstand van het schoolgebouw te Baarle verstoken bleef van het nodige onderwijs. Hiermede achtte men dat ook de noodzakelijkheid van een schoolmeester te hebben aangetoond. De inwoners van Ulicoten hadden toegezegd voor een behoorlijke woning te zorgen en een bedrag van f. 30,00 per jaar te willen bijdragen in het jaarlijks traktement van de schoolmeester. Het gemeentebestuur van Baarle en de ingezetenen van Ulicoten vertrouwden erop, dat de geringe onkosten voor het Rijk, verbonden aan een schoolmeesterfunctie te Ulicoten, tot groot voordeel van de ingezetenen zou strekken, terwijl de aan te stellen schoolmeester van een gunstig bestaan voorzien zou zijn. Men kon niet nalaten het request te ondersteunen met het argument dat de ingezetenen, wanneer zij voorzien zouden worden van een schoolmeester, in de gelegenheid zouden worden gesteld nuttige leden van de maatschappij te worden. Het gemeentebestuur besloot dit antwoord te verzenden.

Positief antwoord

In de vergadering van 14 januari 1804 las de schout een extract uit het register van resolutiën van het Departementaal Bestuur van Brabant voor, daterend van 3 januari, waarin geresolveerd werd, dat aan de aan te stellen schoolmeester van rijkswege een salaris werd toegekend van f 100,00 per jaar onder voorwaarde dat hij van gemeentewege een aanvulling ter grootte van f 50,00 zou ontvangen alsmede voorzien zou worden van een behoorlijke woning. Verder zou de schoolmeester alle emolumenten, baten en profijten genieten, zoals deze ook aan schoolmeesters in naburige gemeenten toevielen.

Ulicoten 'regelt' de eerste aanstelling

In januari 1804 was er dus een formatieplaats. Nu moest er een schoolmeester aangetrokken worden. Dit had nogal wat voeten in aarde voordat het zover was. De vertegenwoordigers van Ulicoten hadden, kennelijk vooruitlopend op de definitieve goedkeuring van het Departementaal Bestuur, al een persoon in de functie van schoolmeester aangetrokken. Toen op 20 januari 1804 een sollicitatie van ene Arnoldus Roefs uit Helmond, gericht aan het Departementaal Bestuur en door dat bestuur doorgezonden aan het gemeentebestuur van Baarle ter verkrijging van advies ter tafel kwam, bleek na samenspraak met de deputatie van Ulicoten, dat de ingezetenen aldaar de voorkeur gaven aan Adriaan Buijs, die sedert 30 november 1803 die functie waarnam.

Deze laatste werd bekwaam genoeg geacht en was van een "allerbraafst en zedig gedrag". Het gemeentebestuur besloot in de vergadering van 4 februari 1804 dan ook dit standpunt van de Ulicotense bevolking bij het Departementaal Bestuur te ondersteunen. Alhoewel Buijs nog geen onderwijsbevoegdheid had, maar met de argumentatie dat Buijs, omdat hij te Chaam geboren was, uitermate goed op de hoogte was met de streek en het streekeigen, zodat er eigenlijk geen betere kandidaat was, temeer nog omdat hij tot dusver een uitstekende indruk had gemaakt. Er volgde evenwel nog geen vaste aanstelling.

Vaste aanstelling

Op 29 december 1804 kwam er een brief binnen van de schoolopziener van het vijfde schooldistrict van Noord Brabant, de heer A. Oomen, waarin deze vroeg bekend gemaakt te worden met o.a. de regeling van het schoolgeld dat door de kinderen bijgedragen moest worden en de termijnen waarin het schoolgeld betaald diende te worden. Alsmede ook of de arme kinderen, diegenen dus die geen schoolgeld konden betalen, in de gelegenheid werden gesteld om onderwijs te volgen en uit welke middelen het schoolgeld voor hen betaald werd, uit de gemeente- of armenkas of wellicht gratis. Het antwoord van de gemeente Baarle Nassau dd. 5 januari 1805 gaf naast de gewenste inlichtingen ook het volgende detail: A. Buijs, die sedert 30 november 1803 de functie van schoolmeester vervulde zonder echter in een vaste aanstelling te zijn benoemd, maar zijn taak met lof en genoegzame bekwaamheid deed en daarom zonder meer verdiende met het ambt van schoolmeester begunstigd te worden. Op 26 februari 1805 bericht de schoolopziener, dat A. Buijs met goed gevolg het examen voor schoolmeester had afgelegd en bijgevolg te Ulicoten van nut kon zijn. Reden waarom hij, de schoolopziener, hem zou voordragen voor die functie bij het Departementaal Bestuur. Eindelijk op 7 mei 1805 volgde dan een resolutie van het Departementaal Bestuur waarin A. Buijs zijn vaste aanstelling kreeg. Nu had Ulicoten dan ook een echte schoolmeester. Als school fungeerde een aanbouwsel aan de kapel te Ulicoten, zoals later zal blijken.

De woning van de schoolmeester

De woning van de onderwijzer bleek niet zo behoorlijk te zijn als de Ulicotenaren het hadden laten voorkomen, want enkele jaren later in september 1809 verzocht Adriaan Buijs aan het gemeentebestuur een schadevergoeding van f 25,00 per jaar, ingaande 1 januari 1806, om reden dat hij niet in een geschikte woning woonde zoals hem bij zijn aanstelling was voorgehouden.

Het gemeentebestuur ging in onderhandeling met de schoolmeester, hetgeen het goed recht van de schoolmeester bevestigde en in januari 1810 kwam het tot een akkoord. Volgens dit akkoord ging de school-

meester met ingang van 1 januari 1806 f 18,00 ontvangen uit de gemeentekas als jaarlijkse schadevergoeding, welk bedrag jaarlijks gecontinueerd zou worden, zolang hij de functie van schoolmeester bekleedde. Hij mocht echter gedurende zijn ambtsperiode niet meer om verhoging van deze uitkering vragen noch een vrije woning eisen.

(wordt vervolgd...)

OPROEP

Mede in verband met de viering van 1000 jaar Baarle in 1992, zou ik graag leden willen oproepen mee te werken aan een maquette van geheel Baarle. Op die maquette zouden we bijv. de situatie van 1792 kunnen weergeven. Daarnaast moeten we natuurlijk de grenzen der enclaves aangeven. Op dit moment bezit ik een tekening van de situatie 1988 op schaal 1:2500 welke uitmuntend geschikt is om de basis van de maquette uit te tekenen en uit te zagen uit bijv. Multiplex of Triplex. De maquette zal modulair moeten worden opgebouwd, zodat we na tentoonstelling het geheel eenvoudig kunnen opbergen. In verband met de beschikbare ruimte zullen we in overleg met Anton van Tuijl eerst eens moeten bekijken of de schaal van 1:2500 wel in ons heemhuis past.

Daarom zou ik aan iedereen die een beetje handig kan omgaan met figuurzaag en tekenpotlood willen vragen mee te werken aan dit plan. We kunnen dan in 1992 alle bezoekers aan Baarle dan laten zien hoe het nu werkelijk zit met al die grenzen.

Ed Ragas

Kantklossen

Bij dit woord denken wij aan twee begrippen:

1. *Kant*   2. *Kloskant*

Kant is een weefsel, gemaakt door een z.g. kantwerkster, met open en gesloten gedeelten. Hoe ingewikkelder de afwisseling is tussen open en gesloten, hoe mooier de kant is.

Alle kanten zijn dus opengewerkte weefsels, die ghaakt, gebreid, geknoopt of met een spoeltje geknoopt zijn, het z.g. "frivolité kant".

Maar als de fraaie kantsoorten worden altijd nog gezien de kanten, die door de maaktster met de naald of met klosjes gemaakt worden. Hoe fijner het gebruikte garen, hoe mooier de kant.

Voor de kloskant heeft men een kussen nodig, waarop het patroon "de kantbrief" wordt bevestigd en een aantal klosjes, waarop draden gewonden zijn en waarmee een weefsel gemaakt wordt door de draden door elkaar te vlechten, die op bepaalde aangegeven punten door spelden worden gebruikt.

Reeds in de middeleeuwen kwam een begin van kantkloswerk voor: grof en primitief. Men gebruikte toen dunne houten pennetjes als speld.

De kloskant in zijn huidige vorm bestaat al meer dan 500 jaar en op oude schilderijen staan vaak dames afgebeeld met een kantkloskussen en klosjes in verschillende vormen.

Elk land had en heeft nog zijn bijzonderheden in het kantklossen die tot uiting komen in de vorm van het kussen, bepaalde kantmotieven en de zeer verschillende vormen van klosjes, van heel eenvoudig tot kunstig bewerkt en soms versierd met gouddraad, kleine kraaltjes enz.

De grootste bloeiperiode voor Nederland en Vlaanderen was wel de 17° eeuw. Veel vrouwen uit de betere standen klossen als een soort tijdverdrijf. De burgervrouwen daarentegen vonden er soms hun bestaan in. Het was een monnikenwerk en zij werden slecht betaald: kantklosters deden nu en dan uren over één centimeter kant.

In de 18° eeuw ontstond de kantsoort die wij 'Vlaamse kant' noemen. Naar echt oud Vlaams gebruik hebben de verschillende kantpatroontjes namen, b.v. 't Blompotje, 't Pastoorshoedje, 't Sluffertje (=pantofeltje), 't Visoogje (een typische Brugs kantje).

Rond 1900 was het kantklossen uit de mode en ver aan het tanen, maar de laatste tientallen jaren is het weer volop in opbloei.

De kantklosters of 'spellewerksters' zaten bij goed weer voor hun huisje te klossen op een eenvoudig stoeltje, het kussen op een verstelbaar standaardje –een zgn. 'leuntje' – voor zich.

's Avonds en bij donker weer werkte men bij de 'belle' of 'het straal': dat is een bokaal of karaf die gevuld werd met water en geplaatst voor een petroleumlamp om de stralen te bundelen en zo meer licht te vangen.

Om de moed er in te houden en het tempo op te voeren, zongen de kantwerksters liederen die zij leerden op de kantwerkschool, waar de meisjes tot hun 16° jaar les kregen. Zij leerden daar verschillende klosliederen die later, als zij met de buurvrouwen op straat klossen, weer gezongen werden.

De arbeidsliederden van de kantwerksters worden 'tellingen' genoemd. Het woord houdt verband met 'vertelling' (conte), maar ook met 'optelling' (compte).

Elke kantwerkschool had haar eigen typische tellingen. Het repertoire omvatte 3 groepen liederen:

1. Feestliederen, die alleen gezongen werden op de kantwerkstersfeestdag
2. Folkloristische liederen, van het Vlaamse volk
3. De liederen, die de echte tellingen genoemd werden: samengesteld uit fragmenten van wereldlijke liederen, heiligenlegenden, historische verhalen of bijgelovige gebruiken

Er zijn nog verschillende ritmische en gezongen tellingen bekend. Van sommige bestaat de muziek nog.

De tellingen hadden niet alleen tot doel oude verhalen in stand te houden, maar ook het ritme op te voeren. (Wij hebben dit gebruik in onze tijd overgenomen in radioprogramma's als de 'arbeidsvitaminen', die in

fabrieken voor een grotere productie zorgen).

Bepaalde Brugse tellingen hadden nog een ander nut: de spellewerkster kon onder het zingen een aantal vlechten tellen voor het vervaardigen van een bepaald patroon.

Eén couplet stemde overeen met het klossen van één vlecht, die werd vastgehouden door één speld. Het aantal coupletten, dat gezongen werd, was dan gelijk aan het aantal spelden.

Een voorbeeld van zo'n telling is:

De doornen uit de kroon

Een doorntje, getrokken uit Jesuutjes kroontje,

Twee doorntjes, getrokken uit Jesuutjes kroontje (zo tot negen)

Het tiende doorntje dat was er zo scherp

't Water en 't bloed kwam er uit geperst

't Water en 't bloed kwam er uit gevloeien

Al die willen in vrede leven,

God zal hun een kroontje geven,

Een kroontje van perels en diamanten,

Van klaar goud en zilverkanten.

Daarmee zullen zij gaan wandelen

Van 't ene klooster naar 't andere.

't Lammetje Gods zal voor hen gaan,

De engels uit de hemel zullen komen en volgen naar

En de maagdetjes zullen zingen gaan.

Zij zullen al zingen: Gloria,

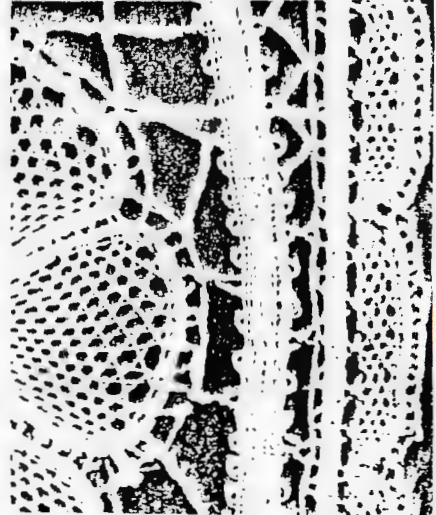
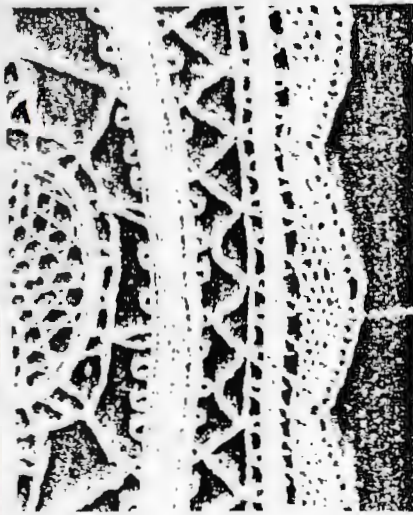
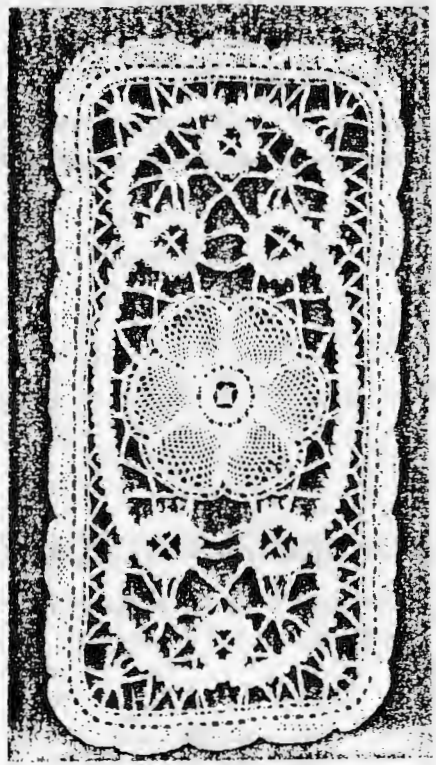
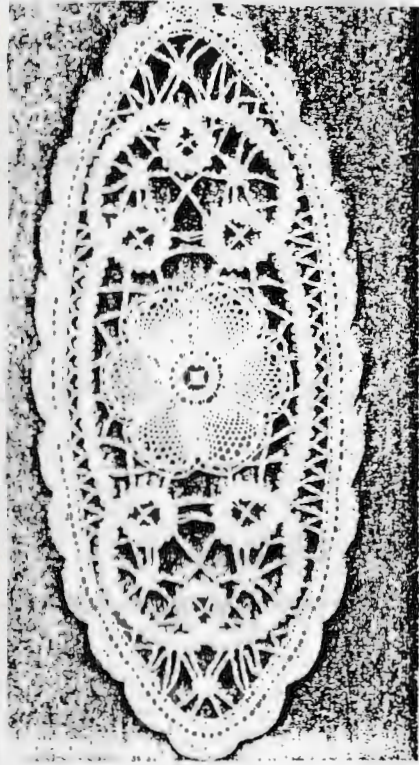
Gloria in excelsis Deo

Geloofd en gedankt moet den Heere God zijn,

Over zijnen tienden doorn uit Zijn kroone

Elf doorntjes getrokken uit Jesuutjes kroontje (en zo tot 19)

Zo ging men door tot 77, het getal wat volgens de overlevering het aantal doornen in de kroon was.

Onder het zingen van deze telling (een z.g. boete-telling) deed de kantwerkster boete: ze prikte elke speld even in het voorhoofd, eer ze die in het kussen plaatste.

Informatie over tellingen en een enkele melodie kunnen geïnteresseerden altijd opvragen uit het archief van de heemkundekring.

A.J. van Eyl-van de Klashorst

Openingstijden archief Baarle-Nassau

Streekarchivaris Zom zal op de volgende data aanwezig zijn in het archief van 10.00 uur tot 16.30 uur:

20 februari
19 en 20 maart
17 april
14 en 15 mei
11 en 12 juni
9 en 10 juli
6 en 7 augustus
3 en 4 september
1 en 2 oktober
29 en 30 oktober
26 en 27 november

De data vallen steeds op maandag en dinsdag

30 jaar geleden

In 1959 begon Jo Huybregts met de aanleg van dagboeken over gebeurtenissen in Baarle. Nu zijn deze dagboeken een belangrijke bron geworden voor de recente geschiedenis van Baarle. Een terugblik naar wat dertig jaar geleden de inwoners bezig hield, is een zeer interessant gegeven. Onder deze kop zullen wij in het vervolg steeds een plaats proberen in te ruimen voor wat er 30 jaar geleden in Baarle gebeurde. Op die manier is het tevens een huldeblijk aan Jo Huybregts die deze informatie verzameld heeft. Het was niet mogelijk om deze serie nog in 1989 te starten. Daarom kijken wij nu even terug naar het voorjaar van 1960.

Theater 'De Engel': 9 en 10 januari 'Spookhuis op de Heuvel' De meest besproken film van 1959

Lustrumviering Gloria

Onze R.K. sportvereniging Gloria bestaat donderdag 14 januari a.s. 15 jaar. Dit derde lustrum wordt op zaterdag 16 januari a.s. in besloten kring gevierd met het aanbieden van een feestelijke Brabantse koffietafel aan leden en genodigden. 's Avonds om 20.00uur is er een groot feestbal met hun dames, donateurs, supporters en ondersteunende leden (zgn. poolleden).

Vrijwillige Brandweer

Om de getalsterkte van het korps te blijven behouden zijn er plaatsen te begeven van aspirant brandweermannen. Kandidatuur schriftelijk indienen bij de bevelhebber van het korps uiterlijk 1 februari 1960. De bevelhebber A. Koks

Wilde B.B.A. - staking 27 januari 1960

Het personeel van de B.B.A. of circa 1500 man die circa 375 autobussen en 150 vrachtauto's bedienen, heeft tijdens een nachtvergadering in de Haagpoortwerkplaats te Breda tot een 24-uursstaking besloten. Door de staking komen niet alleen de stadsdiensten van Tilburg, Breda en Den Bosch stil te liggen, maar ook het gehele vervoer naar de dorpen die geen spoorwegverbinding hebben.

Baarle-Nassau maandag 1 februari

Maandagavond hield pater Peters in het patronaat een lezing over het onderwerp gezinsgrootte. De volle zaal volgde met grote belangstelling het met fijne tact besproken onderwerp. Vanavond is er voor de jongeren vanaf 17 jaar een causerie over de betekenis van de vrijheid en de vrije wil.

11 februari 1960

Derde avond missie-rikconcours der Kerkebuurt voor onze dorpsgenoot pater Stanislas was druk bezocht. Vijftien deelnemers namen hier aan deel. Woensdag 17 februari is het de laatste rikavond.

Ook in Baarle grote carnavalsviering

Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Carnaval Girt den Irste en zijn Raad van Elf maken bekend: Dat op de onlangs gehouden zitting is besloten zondag 28 februari 's middags een groots opgezette coranavalsoptocht te houden waar reeds enorm veel belangstelling voor bestaat, want ruim 25 zaken uit Baarle hebben reeds ingeschreven om met hun auto's in de optocht deel te nemen. Na de optocht wordt Z.K.H. de Prins officieel op het gemeentehuis ontvangen, waarna Z.K.H. gaarne de zorgen van de goegemeente voor drie dagen op zich neemt.

5 maart historische vondst te Baarle-Nassau

Een woord van hartelijke dank aan J. Raeijmaekers uit Baarle-Nassau. Op 23 december 1959 vond hij een stenen bijl op de Heikant in een wei genaamd het Voske. Hij schonk deze bijl aan ons archeologisch streekmuseum. Ze komt er prachtig van pas omdat we dit jaar een pracht-collectie te leen krijgen van voorwerpen uit het Brabantse stenen- en bronzen tijdperk. We wisten wel dat op de Veldbraak een bronzen heuvel gelegen heeft op de kruising van de Vijfbaan. Volgens volksoverlevering verschenen daar de 'Witte Wijven'. Wel eigenaardig dat weer uitkomt dat overal waar vier of vijf banen elkaar kruisen volgens de oude volksverhalen ook immer graven te vinden zijn uit het stenen of het bronzen tijdperk.

Zeldzame stenen beitel gevonden

Zaterdagmiddag 5 maart bracht de jeugdige Leuris uit Ulicoten ons een zeer waardevolle en aangename verrassing. Zij groeven een put 1,5 me-

ter bij de Chaambeek en vonden een smal stenen voorwerp van 15 cm, goed afgewerkt en 1,5 cm breed en dito dikte

Diepvries Baarle-Nassau

A.s. Dinsdag 15 maart 1960 komt er de diepvries genaamd Manus van Holland ter bezichtiging in het Hollandse patronaat om half acht 's avonds. Deze heeft een speciale invriesruimte, dus weer iets speciaals.

Baarle-Nassau 14 maart 1960

Het is plezierig af en toe naar Baarle-Nassau te trekken niet enkel omdat het merkwaardige tweelingendorp dat uniek is in de wereld telkens weer verrassingen in petto heeft, die men elders nergens kan aantreffen. Doch – en dat vooral – omdat er in dit dorp dat zo nauw verweven is met Baarle-Hertog een groeikracht zit die verwondering wekt. Wie met burgemeester De Grauw sinds de bevrijding de eerste burger van dit land zonder grenzen gaat praten komt daar heel snel achter. Doch als de burgemeester niet te spreken is dan kan men dat ook aan de weet komen door enkel een wandeling te maken door dit Siamese plaatsje. Er zit schot in Baarle-Nassau. Dat merkt men aan alles. Een voorbeeld daarvan is het ***nieuwe klooster van de Zusters Dominikanessen uit Voorschoten***, die behalve de zorg voor het lager- en kleuteronderwijs ook bemoeienissen hebben met bejaarden. Baarle heeft namelijk een zeer modern bejaardenhuis dat enkele jaren geleden werd geopend. Het nieuwe zusterklooster staat bij het bejaardencentrum. De kapel van dit klooster werd dan ook direct beschikbaar gesteld voor de bewoners van het centrum. Het onderwijs en de bejaardenverzorging wordt verricht door ongeveer twintig zusters. Het ***oude klooster aan de Nicuwstraat*** heeft intussen zijn nieuwe bestemming gekregen. Het wordt namelijk verbouwd – hoe merkwaardig – tot ***bankgebouw***. Hoofdzakelijk gaat het om een binnenverbouwing want de buitenkant wordt voor het grootste gedeelte intact gelaten. Het geheel zal over enige tijd dienen als kantoor en woonhuis van de agent van de ***Rotterdamsche Bank***. Het zal nog zowat een maand duren voor in dat voormalig klooster geldzaken afgedaan kunnen worden. Het ***uitbreidingsplan in het centrum*** begint ook reeds tekening te krijgen. Reeds staan er het bejaardencentrum, het zusterklooster en een buitengewoon fraaie en gezellige kleuterschool. De nieuwe

verbindingsweg tussen de Leliestraat en de Alphenseweg is ook reeds gedeeltelijk gereed. Tenslotte werden er reeds enkele woningwoningen gebouwd. Voor 1960 kreeg de gemeente zegge en schrijve vier woningen toegewezen. Maar zo heel erg treurt burgemeester De Grauw daarover niet, want in de vrije sector zet een particuliere aannemer 16 middenstandswoningen en een andere bouwt 12 arbeiderswoningen. Wanneer deze gereed zullen zijn dan zal het woningprobleem iets minder nijpend zijn geworden. Niettemin zullen er toch nog een **20 onbevoonbare woningen moeten verdwijnen**. In het uitbreidingsplan is tevens de mogelijkheid tot bouw van bungalows. Er staat er reeds één terwijl grond voor een tweede verkocht is. Een ander niet minder belangrijk project is het **bungalowpark aan de Oude Baan** temidden van de bossen. Reeds staan er 10 bungalows. Doch er is ruimte voor 80 bungalows. Elke bungalow krijgt de beschikking over een halve hectare grond. Dit park is in trek bij Rotterdammers en inwoners van Dordrecht. Een Dordtse onderneming kocht dan ook grond voor acht bungalows terwijl een andere firma grond voor tien van deze huizen aankocht. Hoewel dit park op enige afstand van het centrum ligt, is het niettemin voorzien van waterleiding en licht. Dat is ook het geval met het **Eikenbos waar een kampeercentrum** voor tenten en caravans komt. De oppervlakte van deze camping zal plm. 15 hectare bedragen. Ook het recreatieoord 'Rustoord' aan de Chaamseweg heeft zijn accommodatie uitgebreid. Dit is zeker geen overbodige luxe. De mensen in Baarle doen niet graag dingen die onverantwoord zijn doch een plezierige noodzaak. Want de gemeente komt steeds meer in trek bij de toeristen. Baarle-Nassau is een pleisterplaats, een ontmoetingscentrum voor mensen uit Breda, Tilburg en Turnhout, aldus burgemeester De Grauw. Daar houdt hotel 'De Engel' (in trek bij vele Tilburgers) ook rekening mee. De directie heeft intussen een winkelpand naast het café aangekocht. Dat zal worden ingericht tot restaurant terwijl er ruimte beschikbaar zal komen voor uitbreiding van het hotel. Momenteel beschikt Baarle-Nassau over plm. 100 bedden. Dat is zeer veel als men weet dat bijvoorbeeld Tilburg bijna 400 toeristen tegelijkertijd kan herbergen in haar hotels. Voor deze activiteit in dit wonderlijke grensdorp kan men alleen maar bewondering hebben en we hopen dat deze uitbouw zich in de toekomst blijft voortzetten.

Samenstelling: F. Raeijmaekers

Ulicoten 1930

Hoe zag Ulicoten er 60 jaar geleden uit? De oudere inwoners van Ulicoten zullen zich dat nog wel herinneren. De laatste jaren is ook Ulicoten aan het uitbreiden geslagen, maar vele tientallen jaren veranderde het dorp nauwelijks. Ja, er brandde wat af en er werd hier en daar wat bijgebouwd, maar echt ingrijpende veranderingen vonden toch niet plaats. Dat gegeven stelde ons in staat om de situatie van 60 jaar geleden te reconstrueren.

Dit werd mede mogelijk doordat Nicole Joosen in bezit is van een kaart die door haar vader Jo Joosen in 1938 is getekend. Hij tekende een kaart van het hele gebied Baarle met daarop alle percelen en huizen/boerderijen aangegeven. Ook tekende hij de bebouwde kom van Ulicoten en Baarle. Mede aan de hand van de getuigenis van Geert Geerts, Molenstraat 16, Ulicoten, konden we concluderen dat deze kaart de situatie van 1930 weergeeft. De kaart is ondertekend met J.C.M. Joosen 6-'38.

Bovendien maakt dit onderzoek weer eens duidelijk wat met samenwerking bereikt kan worden. Beide auteurs ontmoetten elkaar toevallig weer eens na enkele jaren, bij de vergadering van de werkgroep Ulicoten. Al pratende passeerden de diverse projecten de revue en aldus werden er afspraken gemaakt, hetgeen resulteerde in een bezoek en een snel reageren van Jeroen Geerts op een gedeelte van een project, waar Ed Ragas al enige tijd aan werkt.

Door die snelle reactie kon vrijwel direct de situatie van Ulicoten anno 1930 gereconstrueerd worden.

De volgende stap zal zijn om de situatie anno 1860 en 1800 te reconstrueren. Zo zal heel Baarle met Castre en Zondereigen ook nog onderzocht worden. Uiteindelijk leidt dit dan tot een kaart van Baarle anno 1800. Dit kan op zijn beurt dan weer resulteren in een maquette van Baarle rond 1800.

Zou het niet mooi zijn als de Heemkunde-kring in 1992 als Baarle 1000 jaar bestaat, een maquette aan het publiek kan tonen waarop de situatie van zo'n 200 jaar geleden uitgebeeld is?

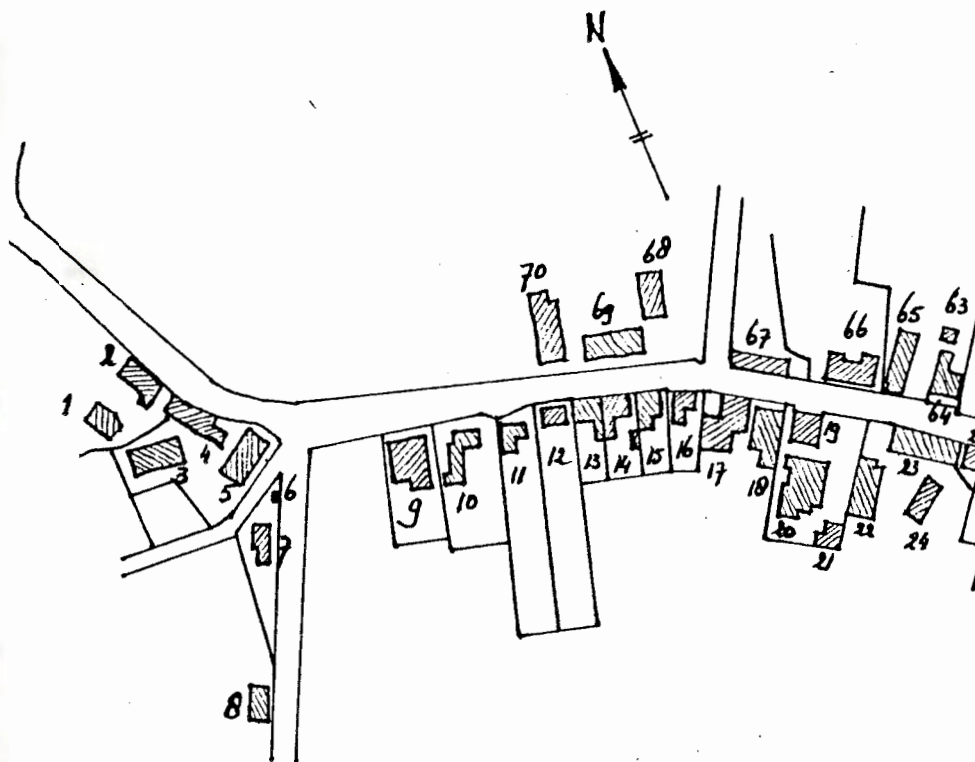
Terug naar 1930

Op de hierbij gepubliceerde kaart van de kom van Ulicoten, zien we alle gebouwen die zich alhier bevonden, genummerd van 1 t/m 70. De vader van Jeroen, die evenals zijn zoon sterk geïnteresseerd is in de geschiedenis van Ulicoten, wist alle gebouwen te benoemen en soms zelfs met nog wat extra informatie. Al die informatie vindt U in onderstaande lijst.

1. Schuur van Harrie Voeten, gebouwd vóór 1900.
2. Huis en Stal van Harrie Voeten gebouwd vóór 1900. De stal (die aan de westzijde zat) is afgebrand in ±1935 en is later weer opgebouwd.
3. Schop van Jaan Verheijen Geerts (genoemd: Peerden).
4. Schuur van Jaan Verheijen Geerts, afgebrand ± 1975.
5. Huis met stal van Jaan Verheijen Geerts, gebouwd in 1872 (1e steen boven de voordeur).
6. Transformatorhuisje, waarschijnlijk gekomen in ± 1928.
7. Veldwachterswoning Veldwachter Daenen met 2 gevangenisellen. De twee cellen zijn in ± 1978 uitgebroken.
8. Geert Brosens Huis met stal.
9. Kinderen Boeren (Schipper) Smid (Louis), Kruidenier (Mien) en café. Sus was ook voerman.
10. Jan Leijten. Hij verhuisde in 1935 naar een nieuwbouw op de hoek Chaamseweg– Dorpsstraat. Piet van de Koster (Piet van de Broek) is hier in 1938 komen wonen. Dit huis is gezet door Janus Meeuwesen in .....? Het was toen normaal dat boeren die ermee ophielden in het dorp gingen wonen.
11. Sjef Zeeuws. Dit huis is gezet door meester Bayens, voordat deze hoofd van de school werd.
12. Jaan Leuris. Huisslachter, Post, werkman, allerlei karweitjes.
13. Janeke Leijten (=Adrianus Leijten), handelaar, kruidenierswinkel.
14. Geert van Opstal, café "De Kroon", hij werkte ook in de melkfabriek.
15. Christ van de Broek, winkelier, koster, schoenlapper en kassier van de Boerenleenbank.
16. Graart Gulickx, postbode.

17. Jan Kusters, Boerderij woonhuis met stal.
18. Jaan Kusters schuur
19. Oude melkfabriek, later opslagplaats van NCB.
20. Nieuwe Melkfabriek. Coöperatieve zuivelfabriek "De Eendracht".
Werkmannen waren hier: Fons Sommen, Fons Theeuw (=Reijntiens)
en Geert van Opstal.
21. Directeurswoning van de Melkfabriek. Directeur was toen C. van
Oosterhout (Cees)
22. Schuur van Gust Kusters.
23. Stal, woonhuis en café van Gust Kusters. café "De Zwaan".
24. Schop van Gust Kusters. Hier stonden ook de paarden en het gerij
van de mensen die 's zondags naar de kerk kwamen.
25. Hein de Kort, timmerwinkel.
26. Tilleke van Loon. (kwam van de heikant, van de kinderen van
Loon).
27. Sjef Brand
28. Familie Sommen
29. Schuur van Sommen
30. Woonhuis en winkel van Antje Sommen. (Marie Sommen, wedu-
we van Van Gestel).
31. Schop van Antje Sommen.
32. Eierpakhuis (= oude stal van Sommen).
33. Jan Sommen Smederij en Woonhuis. Tussen de nummers 33 en 34
staat de garage van meester Bayens voor zijn auto. Hij bezat de eerste
auto van Ulicoten.
34. Schoolhuis van meester Verschueren.
35. De jongensschool. 34 en 35 vormden samen één gebouw.
36. Jaan Willemsen
37. Schuur gebroeders Adams: Mon (=Edmond) en Sjef.
38. Schop, bakkerij van Gebr. Adams.
39. Boerderij: woning + stal van Gebr. Adams.
40. ???? hoort bij Gebr. Adams.
41. Schop en bakkerij van Jaan Verheijen.
42. Woonhuis + stal + schuur van Jaan Verheijen.
43. Serre of bijenhal van kinderen Tuijtelaars, o.a. Jan.
44. Woonhuis + berging van kinderen Tuijtelaars.
45. Suus Riep (= Sus Geerts).

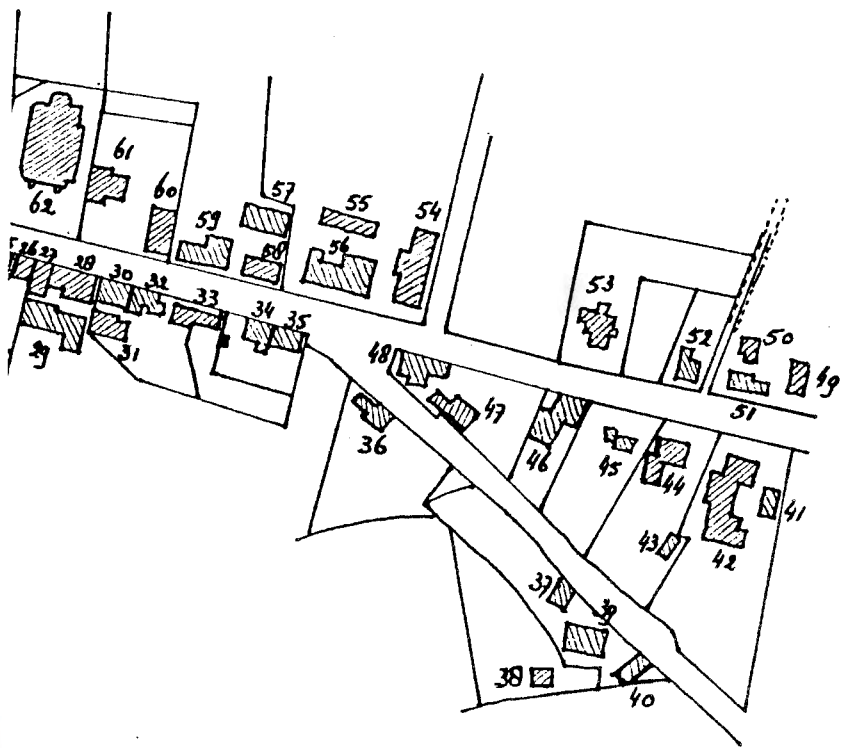
KOM ZLICOTIN

Getekend Baarle-Nassau 6-'38
J.C.M. Joosen.

Joosen

SCHAAL 1-A-2500

46. Bakkerij Remeijssen
47. Schuur van Reijntiens
48. Woonhuis, winkel en café van weduwe Reijntiens (Catharina) en kinderen.
49. Schuur van Stan Jacobs
50. Schop van Stan Jacobs
51. Woonhuis en stal van Stan Jacobs (gehuurd van de Bank).
52. Timmerwinkel van Jaan de Kort.
53. Huize Vijverhof van Meester Jan Bayens.
54. Schuur van Fons Rijvers
55. Schop en Bakhuis van Fons Rijvers
56. Woonhuis en Stal van Fons Rijvers
57. Schuur van Louis Michielsen
58. Schop van Louis Michielsen
59. Woonhuis en stal van Louis Michielsen
60. Parochiehuis.
61. Pastorie
62. Kerk
63. Pricel in de nonnentuin
64. Nonnenklooster
65. Meisjesschool
66. Woonhuis en stal van Jules Martens.
67. Sjef Leuris / Peerke van Dooren. Dit is een tweewoonst, was voordien school en is ± 1936 afgebroken.
68. Schop van kinderen Verheijen
69. Huis en stal van kinderen Verheijen.
70. Schuur van kinderen Verheijen.

Jeroen Geerts & Ed Ragas

Kastelein

De minder jeugdige Baarlenaren hebben wel eens last om zich te oriënteren. Vraag een jongere de weg naar de Kastelein en hij/zij stuurt u prompt richting uitbreidingsplan boven Dorp Noord. De ouderen vragen zich dan twijfelend af of het niet elders lag.

Waar ligt het buurtschap Kastelein vanouds?

De eerste kadasterkaarten van 1830–1832 geven het gebied tussen grosso modo de Alphenseweg, Oosteinde, Oordeelsestraat en de Visweg aan als het buurtschap Kastelein. De kern van de Kastelein was het Belgische gebied even voorbij het kruispunt Alphenseweg en Gen. Maczeklaan. Er stonden toendertijd drie Hertogse boerderijen met als respectievelijke bewoners: weduwe Oomen en haar zoon Willem, Pieter Martens, weduwe Cornelis Willemse. Weduwe Willemse bezat naast de boerderij nog een aanpalend huis.

In 1796 woonden op de "Kastelijn" echter nog 29 personen verdeeld over 6 huishoudens. Vijf gezinshoofden verdienden er hun brood in de landbouw, twee werden opgetekend als arbeider en nog eens twee hielden zich bezig met ambacht en nijverheid.

Ook het eerste bevolkingsregister opgetekend door de gemeente Baarle–Hertog in 1847, vermeldt drie huizen onder de 'straat' Kastelijn. Vier huishoudens woonden daar: familie Schurmans–Mennekens en familie Van Beek–Christiaensen, de kinderen Martens, de kinderen Oomen.

Vanwaar komt de naam Kastelein?

Een kastelein is een pachter die de hoeve bewoont bij een kasteel of landgoed gelegen en er van afhankelijk. De oorspronkelijke betekenis (kasteelheer, slotvoogd, burchtvoogd) is zeer achteruit gegaan. Kastelein heeft van de oorspronkelijke opvatting slechts een schaduw overgehouden. Uit de betekenis plaatsvervanger van een heer heeft het slechts die

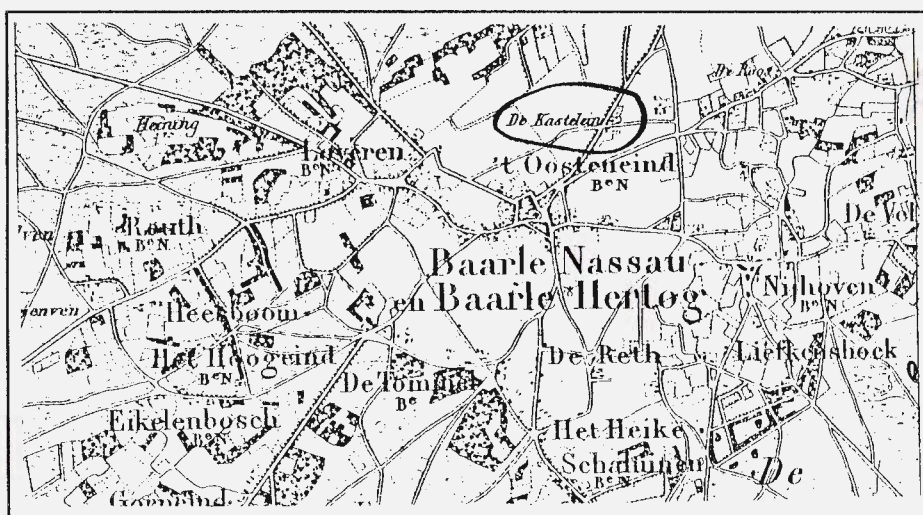
van bedrijfsboer ("hij die voor de eigenaar ener hofstede beboert") overgehouden. De laatste afgezwakte betekenis van kastelein komt in aanmerking voor dit gebied dat afhing van de hertog van Brabant.

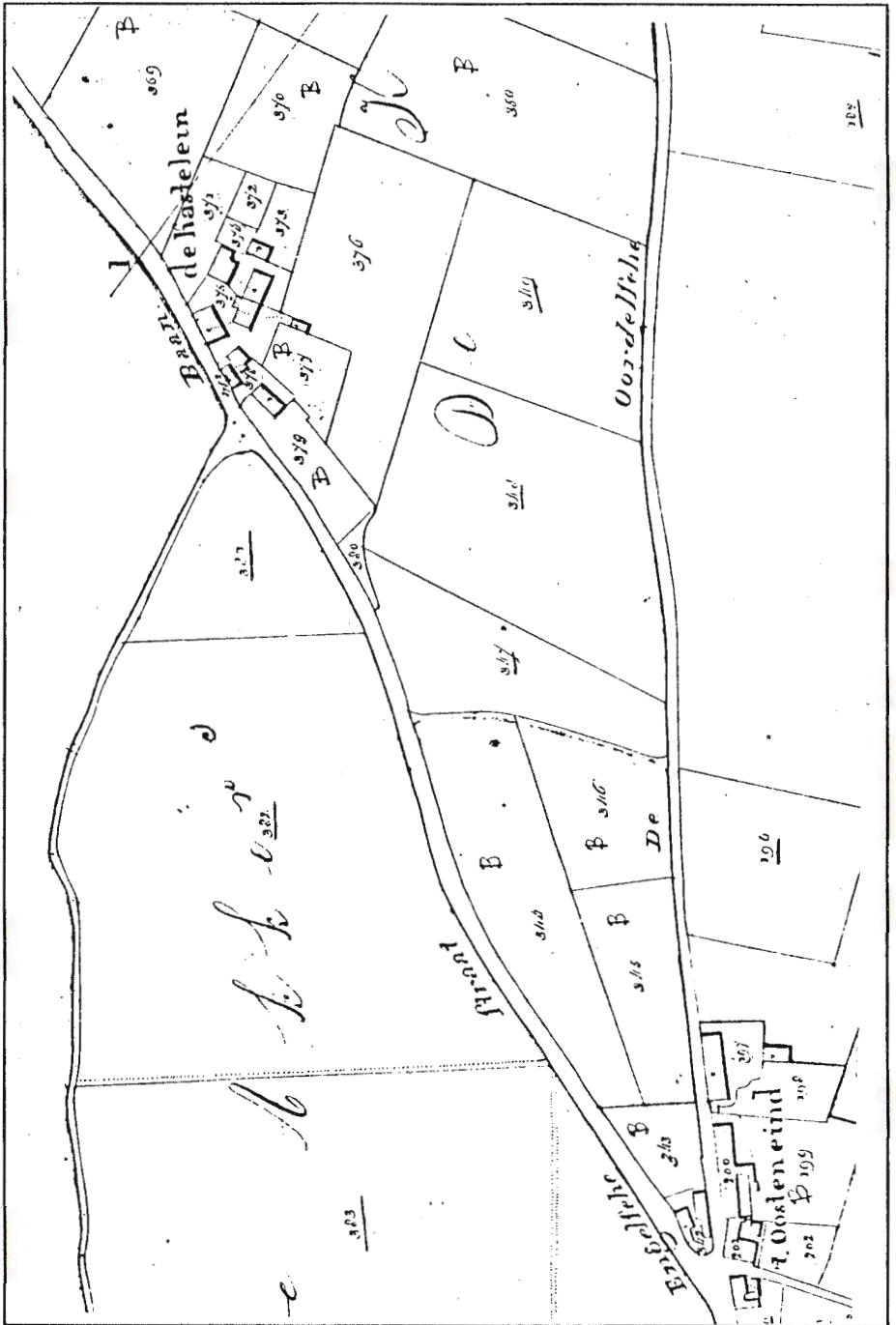
Wij mogen dus wel stellen dat de benaming Kastelein voor het uitbreidingsplan boven Dorp Noord historisch-geografisch én staatkundig gezien misplaatst is. De ligging komt niet overeen met de historische plaats. Bovendien situeert men het in het verkeerde land. Het is daarom niet overbodig voldoende informatie in te winnen voor men aan plaatsbenaming doet. Nomen est omen...

BRONNENMATERIAAL:

- gemeente–archieff Baarle–Nassau: kadasterkaarten 1830–1832
- gemeente–archieff Baarle–Hertog: bevolkingsregister 1847–1856
- A. VAN DEN BROECK. Demografische en economische structuren van het arrondissement Turnhout ten tijde van het jaar IV (onuitgegeven licentiaatsverhandeling). Leuven, 1982, bijlage 6.
- A.M. en J. HELSEN. gehuchtnamen in de Antwerpse Kempen.(Nomina Geographica Flandrica.Studiën XIII.) Leuven, 1978, p. 191–192.

F. Raaijmackers

Arme Amalia !

Toen wij op vrijdagavond 8 september 1989 met een flink aantal leden ons Heemhuis in gebruik namen, deed ik een oproep om samen te zorgen voor de aankleding van ons opgeknapte huis. Amalia had nl. wel onderdak maar zat nog zonder uitzet !

Veel leden hebben daar heel goed op gereageerd. Zij brachten intussen al een groot aantal voorwerpen mee om de vereniging cadeau te doen. En toch hebt u daar bij uw bezoek aan het heemhuis niet echt veel van gemerkt. Er is nog maar weinig te zien van de vele schenkingen. Natuurlijk, u raadt het al: ons heemhuis is nog te koud en te vochtig. En we kregen het zo gauw niet voor elkaar alles netjes te etaleren. Nu is het begin gemaakt !

Uit waardering voor de schenkers en om te laten weten hoe snel Amalia "rijk" wordt, vermelden we hier met genoegen de gaven en de givers.

- Louis Verschuere bezorgde ons een zakmes van een Poolse soldaat, een deurtje van een oorlogsvliegtuig en twee patroonhulzen.
- Van Femie Lückman kregen we 'n portret van Koningin Wilhelmina, 'n handdoekrekje, 'n wandbarometer, 'n koffiepote en kerstversiering.
- Ad van Eyl leverde een handgesneden pijpenrekje, een bedieningsstel (kruisbeeld met twee kandelaars), een wandlielamp, een reproductie (Christuskop) en kerstversiering.
- Gust Haagen gaf een kammenbakje en een typische kurketrekker (en talloze schroeven, spijkers, planken en latten plus ontelbare uren !!).
- Dhr. Wolters gaf ons 'n leuke speelgoedwinkel en 'n reuze rozenkrans.
- Paul van Tilburg hielp ons aan een flinke hoeveelheid kerstversiering.
- van Karel van de Heyning kregen we enkele oude tafelmessen met elpenbenen heften, twee stallantaarns en een antiek kruisbeeldje.
- Desiré Doornbos schonk een stafkaart van Baarle en omgeving (uitgave van ca. 1850).
- via Henk Simons kregen we van het heemmuseum uit Rijkersveld twee echte ossehoefijzers.
- Fekke van Dijk bracht een tulband bakvorm, een toilet-/wasemmer.

- Twee heel speciale kraaiepoten kregen we via Dré van de Sluis.
  - Piet Soethout gaf serviesgoed en twee mini-Keulse-potjes.
  - Vier oude brandweerhelmen ontvingen we van de Gemeente Baarle Nassau.
  - De kinderen van Gerrit de Jong behoorden tot de aleereerste schenkers met 'n verzameling veldvondsten (Pijpekoppen, stukjes vuursteen, 'n kogel, 'n knikker, 'n sleutel, 'n porceleinen gezichtje, enz., enz.).
  - Een puntgaaf wafelijzer kwam van Jos Dirven.
  - Pa Racijsmaekers vond een oud (zeg maar gerust heel oud!) houtbewerkmes en gaf het ons.
  - Wout van de Broek bracht een mooie notenkraaker recht van de Turnhoutse zondagmorgenmarkt mee naar het Heemhuis.
  - Twee grote smeedijzers kroonluchters kregen we van Louis Gatzen.
  - Frans Meeuwesen verhuisde en hield 'n tafel met zes oude stoelen over. Die kregen wij. En daarbij ook nog een fraaie oude trapnaaimachine.
  - Een prachtige Goudse pijp met vuurkapje ontvingen wij van Mevr. Reijntjes-Jacobs.
  - Fons Willemsen is een echte verzamelaar. Toch bewaart hij niet alles. Kijk maar eens wat hij meebracht: wandlielampje, badspons, strooi-busje, kruidhoorn, minibekertje, knipmes, porceleinen kannetje, benen naald, fragment van een Goudse pijp, beursketting, asbakje, vuurstenen werktuigje, glazen vaasje, fragment van een porceleinen waterpijp, geëmailleerde kan, kachelring, kolenbak, theepotje, koffiepote, duivendrinkklok, kerstgroep en vier biezen mat stoeltjes.
  - Verder hebben we nog een groot leerlooiersmes. Hiervan weet ik de herkomst niet. Er is tenslotte ook nog een volkomen onbekend voorwerp. Daar komen we nog wel eens op terug.
- Ziet u wel; het is al een lange lijst. En nou hoop ik maar dat ik niets en niemand vergeet! In de komende maanden krijgen bepaalde voorwerpen hun eigen plaats. Andere spulletjes stellen we systematisch ten toon in onze etalagekast. Bij al uw bezoeken aan het heemhuis zal er wat te zien zijn. Naast al deze spullen kwamen er ook veel foto's en documentatie binnen. Daarover wordt u wellicht ook nog eens geïnformeerd. Vorige keer schreef ik het ook al: alle schenkingen komen zwart op wit. Dus geeft u een mooi voorwerp aan Amalia, dan wordt het gegarandeerd bewaard voor de Baarlese gemeenschap.

Antoon van Tuijl.

1990

900 jaar H. Bernardus

45 jaar Bernardus-kapel Ulicoten

Hoewel in 1990 heel Nederland in de ban is van het Willibrordusjaar, zal de aandacht in Baarle en Ulicoten in 1990 vooral uitgaan naar de H. Bernardus van Clairvaux.

Bernardus werd geboren in 1090 te Fontaines bij Dijon uit een adellijk Bourgondisch geslacht. Hij trad in 1112 in het strenge klooster te Cîteaux, de bakermat der cisterciënzerorde, die sinds die tijd een hoge vlucht nam. Bernardus werd in 1115 belast met de stichting van een klooster te Clairvaux. Bernardus was een der sterkste persoonlijkheden van zijn tijd. Hij stond met vrijwel alle belangrijke personen in betrekking. Hem werd vaak om advies gevraagd of gaf hij ongevraagd advies. Hij was een der grootste kerkpolitici van zijn tijd. Hij heeft vele geschriften op zijn naam staan. Hij stierf te Clairvaux op 20 augustus 1153. Reeds in 1174 werd hij heilig verklaard. De kerkelijke feestdag is 20 augustus. Vooral in België wordt Bernardus vereerd o.a. in Bornem en Diest. In Steenokkerzeel werd al in 1576 een broederschap van de H. Bernardus opgericht.

In Ulicoten wordt de H. Bernardus al sinds mensenheugenis vereerd. Van het jaar 1553 is een handschrift bewaard gebleven waarin de verering van Bernardus al ter sprake komt. Waarschijnlijk reeds ver daarvoor was men in Ulicoten begonnen met de verering van Bernardus getuige het 15e eeuwse houten beeld dat men daar van de H. Bernardus bezit.

Eeuwen lang gingen gelovigen uit de verre omgeving op bedevaart naar Ulicoten. Duizenden pelgrims maakten de tocht naar Ulicoten te voet. Het bedevaartpad langs de Gaarshof doet daar nog aan herinneren. Driemaal per jaar werd de tocht ondernomen en wel op tweede en derde Paasdag, de twee dagen na pinksteren en op 20 augustus.

De eerste Bernardusbroederschap werd in 1821 te Drunen opgericht. Jaarlijks gingen de inwoners van de dorpen uit de Langstraat processie

gewijs naar Ulicoten. In twee dagen liep men dan acht uur heen en acht uur terug. In 1827 scheidde de Wagenbergse broederschap zich af van de Drunense. Zij trokken via Ginneken naar Ulicoten. Die van Drunen via Riel en Gilze.

Later, met name in het begin van de twintigste eeuw, ontstonden er ook nieuwe bedevaarten vanuit Steenberg, Huijbergen, Rijsbergen, Roosendaal, Bergen op Zoom, Boxtel, Esch en Olland.

De bedevaarten en processies zijn de laatste jaren wat stilgevallen. Gelukkig wil men in Ulicoten het 45-jarig bestaan van de huidige kapel niet ongemerkt voorbij laten gaan. Terecht lijkt ons. Zeker nu men ook de 900-jarige geboortedag van de H. Bernardus in België op grootse wijze wil herdenken. In november 1990 zal er in België zelfs een speciale postzegel ter ere van Bernardus verschijnen.

De foto van de kapel is gemaakt toen de kapel op 20 augustus 1945 officieel werd ingewijd. De foto daaronder is van de processie van 1960. Zouden die kinderen van toen, nu nog eens die processie willen doen? Als dat waar is, dan is het nog eens echt naar Ulicoten of zoals ze elders zeiden, naar Bernardus gaan. Laten we het hopen.

De werkgroep Ulicoten van onze kring is er in ieder geval enthousiast voor. Ze gaan proberen om het Kerkbestuur te overtuigen, speciaal in dit Bernardusjaar, nog eens de processie naar de kapel te laten gaan. Dan zullen ook de broederschappen uit de eerder genoemde plaatsen worden aangeschreven om vooral aan die processie deel te nemen.

Fons Willemsen en Ed Ragas.

Tentoonstelling

”25 jaar Jeugdcarnaval Baarle”

Dit jaar viert de Stichting Jeugdwerk Baarle een zilveren jubileum voor een van haar activiteiten. Het jeugdcarnaval bestaat 25 jaar.

Wij zijn er heel gelukkig mee dat we daar samen met deze aktieve en schijnbaar onvermoeibare vereniging aandacht aan mogen besteden.

Op vrijdag 23 februari a.s. om 19.00 uur opent de jeugdprins in gezelschap van een beperkt aantal genodigden een kleine tentoonstelling in het heemhuis. Deze tentoonstelling is gewijd aan 25 jaar jeugdcarnavaal in Baarle. Wij brengen die 25 carnavalsfeesten in beeld m.b.v. fotomateriaal, emblemen, medailles, eretekens, kleding en wat andere toepasselijke voorwerpen. Belangstellenden kunnen deze tentoonstelling bekijken op de volgende tijden:

– vrijdag 23 februari 20.00–21.30 uur

– zaterdag 24 februari 13.00–16.00 uur

– zondag 25 februari 10.30–13.00 uur

Leden en belangstellenden zijn welkom.

Antoon van Tuijl

Algemene Ledenvergadering

Zoals dat in de statuten van onze vereniging is opgenomen, dient er minimaal eenmaal per jaar een Algemene Ledenvergadering te worden gehouden. In deze ledenvergadering worden o.a. de jaarstukken van onze vereniging goedgekeurd en worden de aftredende bestuursleden herkozen of worden er nieuwe bestuursleden gekozen. Daarnaast komen de plannen voor het komende jaar aan de orde.

De stukken voor deze Algemene ledenvergadering liggen op de eerste zondag van maart voor alle leden ter inzage in het Heemhuis. Let ook nog op de aankondiging in Ons Weekblad.

Op deze speciale avond zal Fons Remeysen ook de video-opname van de opening van het Heemhuis nog een keer vertonen.

De Algemene Ledenvergadering wordt gehouden op Dinsdag 6 maart a.s. in een zaal bij Café De Lindeboom, Stationsstraat te Baarle Nassau. De aanvangstijd is 20.00 uur.

Het Bestuur.

Beknopte geschiedenis van de Post in Baarle Hertog

Woord vooraf

Drie maanden geleden werd het idee geboren om de geschiedenis van de Belgische Postvoorziening in Baarle op schrift te stellen. Aanleiding vormde toen de op handen zijnde pensionering van Juul Cornelissen ('Juul Pauw'). Zijn pensionering zou ook het einde betekenen van een tijdperk bij de postbezorging in Baarle Hertog. Met zijn pensionering zou er namelijk een einde komen aan het van vader op zoon overgaan van het ambt van postbezorger zoals dat bij de Post in Baarle Hertog tweemaal van vader op zoon overging.

Niemand, ook ik niet, kon toen vermoeden dat Juul Cornelissen zo kort na pensionering van ons heen zou gaan. Heel plotseling overleed Juul op donderdag 14 december 1989. Slechts veertien dagen na zijn pensionering. Mijn gedachten gaan dan even terug naar 9 september 1989, toen eindelijk 45 jaar na haar dood een boekwerk over zijn moeder, Maria Cornelissen-Verhoeven ('Miet Pauw'), verscheen. Dit was voor Juul een heel belangrijk moment. Jarenlang had hij zich ingespannen om de herinnering aan zijn moeder en haar verzetskameraden levend te houden. Eindelijk stond dan haar geschiedenis op papier. Een geschiedenis waarin hij als mede-verzetsstrijder zo'n belangrijke rol had gespeeld.

Eindelijk was er dan het stukje rechtvaardiging waar Juul zo lang voor geijverd had. Helaas ging hij te vroeg van ons heen. Mijn gedachten gaan dan vooral uit naar zijn vrouw Maria. Juul was haar oogappel, steun en toeverlaat. Ik wens haar veel sterkte bij het verwerken van dit groot verdiet. In de hoop dat Juul de rust heeft gevonden die hij sinds de dood van zijn moeder zo node miste. De lafhartige moord op zijn moeder heeft hem al die jaren beziggehouden. Het zeer menselijk geschreven boek over haar van Els Hofker zal hem in zeker opzicht rust hebben gebracht. Nu rust hij voor eeuwig.

Overwegende dat de geschiedenis van de Belgische Post in Baarle ook een eerbetoon zou zijn aan hem en zijn vader wil ik U deze geschiedenis toch niet onthouden. Tenslotte heeft Juul 33 van zijn beste jaren gegeven aan de postale dienstverlening in Baarle. En niet alleen daarom zullen velen Juul missen. Zijn werk bracht hem in contact met iedereen in Baarle Hertog. Zo kwam hij in aanraking met vaak schreiende toestanden in ons dorp. Zijn sociale bewogenheid gebood hem, om waar hij maar kon, hulp te bieden. Juul deed dit zonder ophef zonder opsmuk, eenvoudig als hij was. De "Last Post" heeft voor hem geklonken, maar velen bewaren een warme herinnering aan Juul. Vandaar dat deze postgeschiedenis toch aan het papier wordt toevertrouwd als een posthuum eerbetoon aan een plichtsgetrouw en sociaal bewogen man.

Inleiding

Bij het napluizen van de geschiedenis van de Belgische Post in Baarle valt een ding in 't bijzonder op; tweemaal ging het ambt van postbode in Baarle Hertog van vader op zoon. De twee families die jarenlang het gezicht van de Post in Baarle Hertog hebben bepaald zijn de families Cornelissen en Valgaeren. Maar voordat we bij deze families komen, gaan we eerst terug naar 1898.

Het eerste postkantoor

Op 19 april 1898 wordt het postkantoor van Baarle Hertog, toen nog BAERLE-DUC geheten, officieel in gebruik genomen. Dit postkantoor werd gevestigd in het pand Kerkstraat 108. Bij henummering van de huisnummers in 1900 werd dit Kerkstraat 5. Dit is gelegen op de hoek Kerkstraat-Kerkplein t.o. de Kerk van Baarle Hertog. De eerste kantoorhouder was Constant Jan Hembrechts (geboren 11 mei 1863 te Turnhout). Hij vestigde zich in Baarle Hertog op 7 september 1898. Zijn functie werd toen omschreven als brievendrager. Zijn dochter Josephina Amelia Maria (geboren 24 juni 1891 te Turnhout) kwam met hem mee. Zij werkte als 'telegraphiste' in het postkantoor. Constant Hembrechts was weduwnaar van Maria van Gelder en Josephina Maria Mertens. In Baarle Hertog hertrouwt hij op 25 juli 1910 met Maria Antonia van de Ven (geboren 2 mei 1877 te Tilburg).

In 1914 krijgt hij nieuwe bureu. Op 25 april 1914 trouwt namelijk Jan Frans Valgaeren (geboren 21 november 1889 te Zoerle-Parwijs) met Adriana Louisa Remeijsen (geboren 16 januari 1895 te Baarle Hertog). Het paar vestigt zich aan de Kerkstraat 6, gelegen tussen het postkantoor en de kruidenierswinkel van G. Rijsbosch. Jan Valgaeren was van beroep sigarenmaker. Hij was een zoon van Petrus Joseph Valgaeren (geb. 3 sept. 1860 te Zoerle Parwijs) en Joanna Maria Van den Heuvel (geb. 28 dec. 1865 te Zoerle Parwijs). Dit echtpaar kwam met hun twee zonen op 3 maart 1902 naar Baarle Hertog en vestigde zich op het adres Molenstraat 153.

Vernieuwing en uitbreiding

Als op 10 december 1914 zijn buurman Constant Hembrechts plotseling te Tilburg overlijdt, neemt Jan Frans Valgaeren de functie van postbode van hem over. Met Jan Valgaeren gaan we dan een nieuw tijdperk tegemoet. Reeds in 1917/1918 worden er plannen gemaakt om een nieuw postkantoor te bouwen. Men breekt de huizen Kerkstraat 5 en 6 af en bouwt er een nieuw pand, waar de posterijen kantoorruimte huren.

Op 8 december 1920 wordt Jan Valgaeren benoemd tot kantoorhouder van het postkantoor 'Baarle-Duc/Baarle-Hertog'. Vanaf de opening op 19 april 1898 tot 19 oktober 1910 stond het kantoor bekend als kantoor 'Baerle-Duc'. Dat Jan Valgaeren tot kantoorhouder werd benoemd, had in eerste instantie uitsluitend gevolgen voor zijn salaris. Zijn werk werd alleen maar zwaarder. Hij was nu verantwoordelijk voor het reilen en zeilen van het kantoor, maar daarnaast moest hij ook nog de post bezorgen. Een dubbelfunctie zogezegd. Hierbij dient natuurlijk wel aangetekend te worden dat de hoeveelheid post in die dagen nog niet van dien aard was dat men daar een complete dagtaak aan had. In het begin van deze eeuw bestond de post voornamelijk uit wat brieven en ansichten. Brieven schrijven naar familie begon toen net zo'n beetje op gang te komen. De eeuwen daarvoor werden brieven veelal door koeriers rondgebracht. Dit waren dan vaak stukken of correspondentie van officiële instanties. Uitgebreide regelmatige post kwam eigenlijk pas op gang tegen het einde van de negentiende eeuw. Men ziet dan ook, dat in de grotere dorpen postkantoren worden geopend.

Speciale rol

Vooral in de jaren van de Eerste Wereldoorlog speelde het postkantoor een belangrijke rol. Baarle Hertog kon door Duitsland niet bezet worden omdat Baarle Hertog binnen de Nederlandse rijksgrenzen lag. Het postkantoor van Baarle Hertog kreeg in die periode veel extra post te verwerken. Vooral brieven van familie naar hun zonen aan het front kon men het beste via Baarle Hertog verzenden. De families uit de bezette Kempen die contact met hun zonen wensten, smokkelden de brieven over 'de elektrieke draad' naar Baarle Hertog. Van hieruit gingen de brieven dan via het neutrale Nederland en Frankrijk naar het front.

Versterking

Na de Eerste Wereldoorlog bleef het postverkeer groeien. Daarom kreeg Jan Valgaeren extra hulp. Op 6 juli 1922 wordt postbode Hugo Cornelissen ('Pauwke') van Hoogstraten naar Baarle Hertog overgeplaatst. Rond die tijd verhuist ook het postkantoor van de Kerkstraat naar de Molenstraat. Jan Valgaeren heeft hier een winkel annex postkantoor geopend. Jarenlang zullen de twee samen het gezicht van de posterijen in Baarle Hertog bepalen. Later als zij zelf met pensioen gaan, nemen hun zonen die taak van hen over. Reeds in 1939 komt de zoon van Jan Valgaeren, Cor de gelederen versterken. Eerst als hulpbesteller later als besteller.

Pensioneringen en verhuizingen

Hugo Cornelissen ('Pauwke') is de eerste die met pensioen gaat en wel op 1 oktober 1946. Dat is kort voor zijn 66e verjaardag op 21 december. Het kantoor kreeg het allengs drukker en werd al spoedig te klein. Ook wenste Jan Valgaeren wat meer ruimte en rust voor zijn gezin. Daarnaast kreeg de winkel ook steeds meer klandizie te verwerken, zodat besloten werd de huurovereenkomst met de posterijen op te zeggen. Deze vond nieuwe kantooruimte op het adres Katerstraat 29. Dit nieuwe kantoor werd op 1 oktober 1948 in gebruik genomen.

In 1955 bereikt ook Jan Valgaeren de pensioengerechtigde leeftijd. Op 28 mei 1955 legt hij zijn functie van kantoorhouder neer. Tot zijn opvolgster wordt benoemd Mevr. Van de Kaa. Zij zal kantoorhoudster blijven tot 15 januari 1958. Haar opvolger is de heer Albert Pijnen-

borg. Zijn eerste streven is de verplaatsing van het postkantoor naar het Centrum.

Vooral Albert Pijnenborg heeft zich in die jaren sterk gemaakt om het postkantoor naar een centraler gelegen plaats over te brengen. Helaas was de directie van de posterijen niet van zins om er veel geld aan uit te geven. Toen de roep uit Baarle Hertog sterker werd, gaf men wel toestemming voor een verhuizing, maar dan moest het personeel zelf de kosten van de wederinrichting dragen. De posterijen waren wel bereid om de beveiliging van een nieuw pand op zich te nemen. Ondanks de minder enthousiaste posterijen, ging men in Baarle Hertog toch aan de slag, want men vond de Katerstraat toch wel afgelegen voor een goede postvoorziening. Het particuliere initiatief ging aan de slag. Men vond een nieuw onderkomen in de voormalige slagerij van de familie Geerts aan de Molenstraat 2 te Baarle Hertog. Centraler kon het bijna niet. Nadat men zelf alles geverfd en vertimmerd had, bracht de posterijen zelf de beveiliging aan. Die beveiliging bestond uit ijzeren raamwerken voor alle ramen. Op 15 september 1962 was het zover dat men de verhuizing kon aanvangen. Transportbedrijf Adriaensen verzorgde het transport.

Inmiddels was Albert Pijnenborg overgeplaatst en werd op 9 november 1961 Leo Gladines benoemd tot kantoorhouder. Hij begon zijn loopbaan op 1 december 1959 als besteller te Ravels. Op 10 april wordt hij dan besteller te Baarle Hertog. Inmiddels studeert hij voor kantoorhouder en op 15 mei 1961 wordt hij tijdelijk kantoorhouder te Turnhout tot zijn benoeming te Baarle Hertog. De verhuizing naar het nieuwe kantoor vond onder zijn leiding plaats. Op dat moment waren er twee bestellers in Baarle Hertog en wel Cor Valgaeren en Juul Cornelissen.

Juul Cornelissen was zijn loopbaan bij de post begonnen op 31 augustus 1956. Eerst als hulpbesteller dan besteller en na de pensionering van Cor Valgaeren als eerste postman.

Op bijgaande foto's ziet u: foto 1 het interieur van het kantoor in de Katerstraat, foto 2 de verhuizing van de Katerstraat naar de Molenstraat en op foto 3 de drie postmannen voor het nieuwe kantoor aan de Molenstraat.

Nog meer verhuizingen

Het verhuizen zat de mannen van de post blijkbaar in 't bloed, want in 1968 is het weer zover. Deze keer kan men de verhuizing bijna te voet doen, want men verhuist naar het pand Molenstraat 10. Dit was de voormalige kapperszaak van Jan Van Haeren ('Jan Pluk'). Dat pand is nu verdwenen. Men vindt er nu het nieuwe kantoor van de Kredietbank. Misschien herinnert u zich nog dat in dit pand 'Miet Pauw' ook haar winkel heeft gehad tot 1937.

Hier zal het postkantoor gevestigd blijven tot de nieuwbouw aan de uitbreidingsstraat. Alhoewel het tijdelijk ook nog ondergebracht moest worden aan de Molenstraat 31-33. Dat was helaas geen vrijwillige verhuizing. Wat gebeurde er namelijk? In de vroege ochtend van 25 mei 1972, half acht om precies te zijn, kreeg de schoolbus '42-97' van de firma Pecters uit Turnhout in de Molenstraat een klapband. De chauffeur kon de bus niet meer houden. Het gevolg was dat de bus tot stilstand kwam in het postkantoor. Plotseling was heel de Molenstraat wakker door de enorme klap. Gelukkig liep alles wonderwel goed af. Slechts één kind moest met lichte verwondingen behandeld worden.

Zoals u op bijgaande foto's 4 en 5 kunt zien was er behoorlijk wat schade; de gehele voorgevel in diggels! Om de postvoorziening te kunnen voortzetten werd naar een noodoplossing gezocht en vrijwel direct ook gevonden. Tegenover het postkantoor stond de kaaswinkel van Piet de Rooij ('Piet Kèès') leeg en overleg met Piet leverde al snel resultaat op. Het tijdelijke postkantoor kon al op 26 mei in gebruik worden genomen. In afwachting van de herstellingen aan het postkantoor bleef men hier tot 1 juli 1972.

Op die dag kan men weer terug naar de 'oude' stek aan de Molenstraat. Toch zal dat ook niet voor eeuwig zijn. Leo Gladines gaat namelijk zelf bouwen. En omdat er behoefte is aan een groter en moderner postkantoor met een sorteerruimte die op het dan snel groeiende Baarle Hertog is afgestemd, wordt met de posterijen overeengekomen dat de nieuwbouw van Leo Gladines zodanig zal worden gebouwd, dat er ruimte is voor een modern eigentijds postkantoor.

Op 16 september 1976 is het zover dat men aan de laatste verhuizing kan beginnen. Het nieuwe ruime postkantoor aan de Uitbreidingsstraat 7 kan dan betrokken worden. Op de twee laatste foto's (6 en 7) ziet u het in aanbouw zijnde postkantoor en een foto van het nieuwe beveiligde interieur. Achter het glas ontwaart men Leo Gladines en zijn assistente Mevr. Chr. Van de Poel-Adriaensen.

Groei

Sinds de tijd dat men aan de Molenstraat zijn intrek nam, is er bij de posteries veel veranderd. Men kreeg steeds meer post en dagbladen te verwerken. Ook de postale dienstverlening werd verder uitgebreid. Er kwam een postgirodienst die een grote vlucht nam. De stroom pakketpost groeide sterk door de opkomst van postorderbedrijven en boekenclubs. Later kwam daar de Taxipost bij. Al met al zorgde dit voor een enorme groei van de stroom post die men te verwerken kreeg. Ook Baarle Hertog werd in de vaart der volkeren meegesleurd en dus nam ook hier de stroom brieven, dagbladen en pakketjes duchtig toe. Het is zonneklaar dat deze poststroom niet meer te verwerken was door 2 bestellers en 1 kantoorhouder. Langzamerhand is het personeelsbestand dan ook uitgebreid. Nu werkt men met 5 bestellers, 2 kantoorbedienden en 1 schoonmaakster.

Op 22 februari 1971 komt de eerste assistente voor de kantoorhouder in dienst. Op diezelfde dag wordt ook de bestellershalte te Zondereigen geopend. Zo'n bestellershalte hield in dat een besteller elke werkdag op een vast uur aanwezig was voor het verrichten van de gangbare postale handelingen, zoals uitbetalingen, zegelverkoop, stortingen enz. Deze bestellershalte in Zondereigen is op 31 juli 1986 weer opgeheven.

Laatste pensioneringen

Na de ingebruikname van het nieuwe postkantoor zullen ook langzamerhand de 'oude getrouwen' het veld gaan ruimen. Cor Valgaeren is de eerste die in 1981 officieel met pensioen gaat. De laatste jaren van zijn dienstverband heeft hij zich helaas niet meer ten volle kunnen inzetten omdat hij ernstig werd geplaagd door een hartkwaal. Cor ging met pensioen na een dienstverband van maar liefst 42 jaar! In 1989 neemt zijn dochter Nicole ook de winkel van hem over en kan Cor sa-

men met zijn vrouw van een welverdiende oude dag gaan genieten.

Op 1 december 1989 ging de laatste 'oude getrouwe', Juul Cornelissen ('Juul Pauw') met pensioen. Helaas heeft Juul slechts heel kort van zijn pensioen mogen genieten, zoals ik dat in het begin van deze geschiedenis al heb verteld. Hij verliet de dienst na een dienstverband van 33 jaar! Zestien jaar daarvan deed hij in zijn eentje Zondereigen!

Wat opviel bij het schrijven van deze geschiedenis waren de enorme lange dienstverbanden: Jan Frans Valgaeren 41 jaar, Cor Valgaeren 42 jaar, Hugo Cornelissen ('Pauwke') 22 jaar in Baarle Hertog en daarvoor enige tientallen jaren in Hoogstraten, Juul Cornelissen 33 jaar ! Inmiddels is de huidige kantoorhouder Leo Gladines ook al weer 30 jaar in dienst bij de posterijen.

Veranderingen op til

Zoals we in het voorgaande hebben kunnen lezen werd in het verleden het gezicht van de postbezorging bepaald door vader en zoon Valgaeren (samen 83 jaar bij de post) en door vader en zoon Cornelissen (samen 55 jaar in Baarle Hertog bij de post). Dat dit tijdperk voorbij is, kunnen we gerust aannemen want vanaf 1991 zal de postsortering in Baarle Hertog wegvallen. Om te komen tot meer efficiëntie bij de postdistributie zal de sortering gecentraliseerd worden in zogenaamde regionale distributiecentra. Als het nieuwe distributiecentrum in Weelde klaar is in 1991, zal de post van Baarle Hertog voortaan daar gesorteerd worden. De bestellers komen dan uit Weelde om de post hier te bezorgen. Het typische beeld van de vaste postbode zal dan verdwijnen. Leo Gladines zal met zijn assistente alleen achterblijven in het postkantoor. De sorteerruimte zal leeg blijven. Inderdaad met het heengaan van Juul Cornelissen is ook het einde van een tijdperk aangebroken.

Ed Ragas

Bronnen:

Gemeentearchief Baarle Hertog
Regie der Posterijen, Antwerpen
Privé-verzameling Leo Gladines

Nogmaals Enquete

In het nummer van onze nieuwsbrief dat vlak voor de opening van het Heemhuis verscheen, was een enqueteformulier opgenomen. Van de 160 leden die we hebben, namen slechts 12 de moeite het formulier te retourneren! Hieruit zouden we de conclusie kunnen trekken dat onze leden totaal niet in Heemkunde zijn geïnteresseerd en dat lijkt me nogal kras!

Het enqueteformulier was niet gemaakt om onze nieuwsgierigheid te bevredigen, maar om te komen tot een betere en uitgebreide ledenadministratie. Daarnaast willen we een systeem aanleggen, waarin alle leden zijn opgenomen per interessegebied. Op deze wijze kunnen gelijkgestemde zielen binnen de vereniging elkaar eenvoudiger vinden! Het systeem zal voor alle leden ter inzage liggen in de Bibliotheek van ons Heemhuis.

Bovendien willen we door middel van deze inventarisatie ook de werkgroepen aan nieuw bloed helpen. Het is echter op dit moment helaas wel zo dat de enig echte werkgroep die van Ulicoten is. De rest is 'slapend'. Over twee jaar moet Baarle zijn 1000-jarig bestaan vieren. Voor die tijd zouden er binnen de Heemkunde-kring nog een aantal zaken gerealiseerd moeten worden. Daarom moet er snel een plan op tafel komen dat behelst de bestaande werkgroepen weer aan het werk te krijgen. Het woord werkgroep zegt het eigenlijk al. Meer hierover zult u spoedig van het bestuur vernemen.

Om bovengenoemde redenen nu het BEVEL aan ALLE LEDEN die het enqueteformulier nog niet hebben ingestuurd, dit direct te doen! Doe het formulier maar in de brievenbus van het Heemhuis, dan komt het automatisch op het secretariaat terecht.

N.Ragas-Joosen

Secretaresse

Het lidmaatschap van de vereniging

Bij het begin van het nieuwe jaar vragen wij onze leden altijd of zij hun lidmaatschap zo snel mogelijk willen overnemen. Voor het eerst maken wij gebruik van acceptgiro/stortingsformulier. Op deze stortingsformulieren staat uw naam en adres ingevuld, maar nog geen bedrag. Uiteraard heeft dit een reden. U kunt namelijk naast het normale lidmaatschap van de heemkunde-kring met dit formulier ook het geld overmaken voor het lidmaatschap van Taxandria turnhout en/of Brabants Heem. Hieronder ziet u een tabel met de mogelijkheden die er zijn. Naast de mogelijkheden staat dan een kolom met het bedrag in guldens en franken. U bepaalt wat u wenst en in de tabel zoekt u dan op wat u moet overnemen. Vermeld ook op het stortingsformulier onder de rubriek mededelingen, welke lidmaatschap(pen) u wenst. In verband met het doorgeven van de lidmaatschappen van Taxandria en Brabants Heem is het gewenst dat u probeert dit zo snel mogelijk in orde te maken. De penningmeester zorgt dan voor de rest...

	Persoonlijk lidmaatschap	Gezins- lidmaatschap
Amalia van Solms	fl.25,00/450 BF	fl.40,00/720 BF
Amalia + Brabants Heem	fl.43,50/785 BF	fl.58,50/1055 BF
Amalia + Taxandria	fl.52,50/950 BF	fl.67,50/1215 BF
Amalia + Brabants Heem + + Taxandria	fl.71,00/1280 BF	fl.86,00/1550 BF
Jeugdleden t/m 16 jaar	fl.5,00/90 BF (uitsluitend persoonlijk)	

De penningmeester,
F. Racijmackers.

De contactadressen van Heemkunde-kring Amalia van Solms:

Baarle: Nicole Ragas, Donkerstraat 10, 2338 Baarle Hertog (tel:699740)
Ulicoten: A. Willemsen, Heikantsestraat 3, 5113 BS Ulicoten (tel:04249-352)
Zondereigen: M. Versmissen, Zondereigen 46, 2338 Baarle Hertog
(tel:633441)
Castelré: M. Hurks, Stoope Stede 2, 5114 AC Castelré (tel:04253-9719)

BAARLE'S OUDSTE INWONER NU GEFLEST

Deskundigen achten het zeer wel mogelijk dat
BAR-LE-DUC NATUURLIJK MINERAALWATER,
duizenden jaren (misschien wel 3000 jaren) oud is.

BAR·LE·DUC

NATUURLIJK MINERAALWATER

